

Magyar származású filmrendezők

„Nem elég, ha magyar vagy, de sokat segít” – ez a felirat állt a hollywoodi Paramount Filmstúdió atyjának, Adolph Zukornak az ajtaján. Aki elejétől olvas-sorozatunkat, tudja, hogy az űr- és

az atomkutatás, a csillagászat, a repülés és a számítógép történetének legnagyobbjai magyar tudósok voltak. Most az is bebizonyosodik, hogy a film világában is korszakos szerepet játszottak a magyarok.

- **Zukor Adolf** 103 éves életútja a kis magyar falutól, Ricsétől Los Angelesig vezetett. A hollywoodi filmgyártás egyik létrehozója, a *Paramount Pictures filmvállalat* alapítója volt. Filléres bódében kezdte a filmforgalmazást, egy narancsfarm istállójában a filmgyártást, és az amerikai filmvilág vezéralakja lett. 1949-ben életművéért Oscar-díjat kapott. Századik születésnapját világraszóló külsőségek között ünnepelték meg.

- **William Fox** a Fox filmgyár és mozi-hálózat alapítója Fried Vilmosként látta meg a napvilágot Tolcsván. Nevét ma is őrzi a Fox Televízió és a *20th Century Fox* filmbirodalom. Filmszínházaiban ő vezette be először a hangosfilmet. Számos magyar színészt, szakembert alkalmazott. Ő találta ki a sztár – a filmcsillag fogalmát, máig tartó világhíztériát indítva el a filmszínészek imádatával.

- **George Cukor** a hangosfilm megjelenésével, az 1920-as évek végén került Hollywoodba, ahol 83 évesen bekövetkezett haláláig egy sereg világsikert hozó filmet rendezett, és a legnagyobb filmcsillagokkal dolgozott együtt. Az Oscar-díjat a *My Fair Lady* című zenés film rendezéséért kapta meg 1964-ben.

- **Janovics Jenő** a magyar filmgyártás egyik úttörője, Kertész Mihály és Korda Sándor felfedezője. 48 filmet forgatott, 25 éven át a kolozsvári színház igazgatója volt. Ezalatt épült fel a színház új, impozáns épülete. Erdély Romániához csatolása után is bátran védte a magyar színjátszás ügyét, a hagyományt az újítással ötvözve nevelte a közönséget. Igazgatása alatt a kolozsvári színház művészi színvonala megelőzte a budapestiét.

- **Michael Curtiz** azaz Kertész Mihály Budapesten született. Hollywoodi karrierjét több mint 100 film jelzi. Négy filmjét jelölték Oscar-díjra. Végül 1944-ben a *Casablanca* rendezéséért meg is kapta a filmművészet legnagyobb díját. Nemrégiben elhunyt fia, Tony Curtiz Amerika ünnepezt színészeként is büszke volt magyar származására.

- **Sir Alexander Korda** azaz Korda Sándor volt az első filmrendező, akit lovaggá ütöttek. Pusztatúrpásztóról indult, és a brit filmipar egyik meghatározó alakja, a londoni filmstúdió alapítója lett. Eredeti családneve Kellner volt. A Korda név kedvenc latin jeligejéből származik: *Sursum corda!* – azaz: *Emeljétek fel szíveteket*. Magyarországon 1919-ig 25 filmet rendezett, Hollywoodban is dolgozott, de legnagyobb sikereit Nagy-Britanniában érte el. Filmjei közül nektek az

1942-es *Dzsungel könyve* tetszene legjobban, melynek producere Korda Sándor, rendezője pedig a testvére, Zoltán.

- **Jancsó Miklós** kétszeres Kossuth-díjas filmrendező, forgatókönyvíró. A *Szegénylegények* című filmje volt az első, amire felfigyeltek a külföldi kritikusok. Tanít a Színház- és Filmművészeti Egyetemen és az amerikai Harvard Egyetemen is.

- **Tarr Bélát** a Guardian című angol lap a világ legjobb filmrendezőinek listáján a 13. helyen említi, Tarantino és Almodóvar előtt. Filmje 2007-ben szerepelt a Cannes-i fesztivál versenyprogramjában. Főbb elismerései: Kossuth-díj, életműdíj, a legjobb külföldi rendezőnek járó díj.

- **Szabó István** *Mephisto* című, 1981-es filmje a legjobb idegen nyelvű film kategóriában Oscar-díjat nyert. A magyar új hullámnak nevezett stílus egyik vezéregyénisége. Tanár a Filmművészeti Egyetemen, elnöke az Európai Filmrendezők Szövetségének, alelnöke az Európai Filmművészeti Akadémiának.

- **Antal Nimród** napjaink fiatal rendezője, aki Amerikában született, ám hazaköltözött, és a Magyar Filmakadémián tanult. Első nagyjátékfilmje, a *Kontroll* (2003) elsőpró sikert aratott. Azóta már az amerikai közönséget is meghódította három Hollywoodban forgatott filmjével. Antal Nimród Amerikában is magyar operatőrrel, Pados Gyulával dolgozik. De erről márciusban mesélek.

Sokan voltak a filmtörténetben, akik miatt méltán lengett zászlónk a hollywoodi domboldalon.

Zsigmond Emese

